

U N I V E R S I T E T E T I B E R G E N

Det humanistiske fakultet

HF2018

**Prosjekt studieprogramportefølje
Heldagsseminar 03.03.2016**

HF2018, og hensikten med dette seminaret

uib.no/hf/2018

Hvorfor HF2018?

- Internt behov:
 - **Tilpasse studietilbudet til undervisningsressursene**
 - Vikarbruk og midlertidighet ved terminer og verv
 - Sårbarhet ved personavhengige (obligatoriske) emner
 - Overbelastning av undervisningspersonale
- Eksternt press (politisk, NOKUT):
 - **Krav om større fagmiljøer og programmer**
- Mål:
 - **Bevare bredde og styrke tverrfaglighet**

To hovedmodeller

Eksisterende studieprogram styrkes ved at det hentes inn emner og/eller undervisningsressurser fra andre disipliner ved samme eller annet institutt.

Eksisterende studieprogram legges ned og berørte fag inngår i større tverrfaglige eller tematiske program, for eksempel som årsenheter eller i form av emner.

Milepælsplan for HF2018

Fase 1: Kartlegging og veivalg

- Innspill fra fagmiljøene (februar)
- **Heldagsseminar (3. mars)**
- Delrapport

Fase 2: Lage programskisser

- Arbeidsgrupper lager programskisser (april)
- Sluttrapport (mai)
- Høringsrunde (juni-oktober)

Fase 3: Lage studieplaner

- Arbeidsgrupper lager studieplaner (jan.-juni 2017)

Fase 4: Iverksetting av studieplanene

- Rekrutteringsmateriale (mars-november 2017)
- Behandling i institutt, fakultet, utdanningsutvalg
- Universitetsstyret (desember 2017)

Hvorfor heldagsseminar?

- Drøfte konkrete forslag med representanter fra fagmiljøene.
 - Innspill til delrapport

Prosjektgruppen

Leder: Claus Huitfeldt

Sekretær: Ranveig Lote

Observatør: Kim Hommen

Medlemmer:

Sigbjørn Apeland

Anne Katrine Bang

Sorin Bangu

Hilde Corneliussen

Dag Elgesem

Torgeir Skorgen

Silje Grønner Stang

Gjert Vestrheim

Styringsgruppen

Leder: Margareth Hagen

Sekretær: Kim Ove Hommen

Observatør: Claus Huitfeldt

Medlemmer:

Trine Moe

Jan Heiret

Åse Johnsen

Kjell Erik Lommerud

Birgit Mjeldheim

Utrede parallelt

- Ny studieprogramportefølje vil påvirke studiepoengfordelingen mellom instituttene
- Fakultetsledelsen skal konsekvensutrede forslagene med hensyn til fremtidig ressursfordeling mellom enhetene.

I dag skal vi altså ikke primært tenke på:
(ssh...)

Vi skal konsentrere oss om:

- Å tilpasse programporteføljen til HFs totale undervisningskapasitet, gjennom
 - Mer fellesemner og fellesundervisning
 - Større programmer
 - Færre emner
 - Deling og samarbeid

HF2018, tidligere erfaringer

uib.no/hf/2018

Kartlegging av HF-fakultetets bachelorprogrammer i 2006

Bakgrunn for kartleggingen i 2006

- Utdanningsmeldingen 2004-2005:
"Med de erfaringene fagmiljøene nå har gjort seg etter kvalitetsreformen ser vi det som sentralt å gå gjennom fakultetets program- og emneportefølje. Det fagmiljøene skal se på er om program/emner skal endres, slås sammen eller legges ned."
- De første BA-programmene ble opprettet ved HF i 2002
- Fokus i 2006: undersøke hvordan programmene faktisk fungerte fire år etter at denne nye strukturen var innført.

Programstrukturen i 2006 (BA-nivå)

Tre "frie" program:

Historie og kulturfag, Språk, Estetiske fag

Tretten "tilrettelagte" program, med tverrfaglige kombinasjoner av emner og spesialiseringer:

Antikke studier, Arbeidslivsstudier, Europastudier, Idéfag, Kjønnssstudier, Kulturformidling, Litteraturstudier, Middelalderstudier, Moderne kunst og estetikk, Musikk, Midtøstenkunnskap, Retorikk
Språk og informasjon.

Hva så vi på i 2006?

Læringsmål og evaluering

Studentoppfølging/faglig-sosiale aktiviteter

Studentenes opplevelse av kullfølelse, faglig nivå, m.m.

Frafall / gjennomføring

Ressursbruk til koordinering av programmene

Hva er "suksesskriterier" for velfungerende program?

Hvor hentet vi informasjonen?

- Programmenes faglige ledelse – egenvurdering
- Administrative koordinatore
- Institutter/fagmiljøer
- Studentene – spørreundersøkelse på Mi side våren 2006
- Data fra FS, Samordna opptak, studieplaner, studentportal, osv.

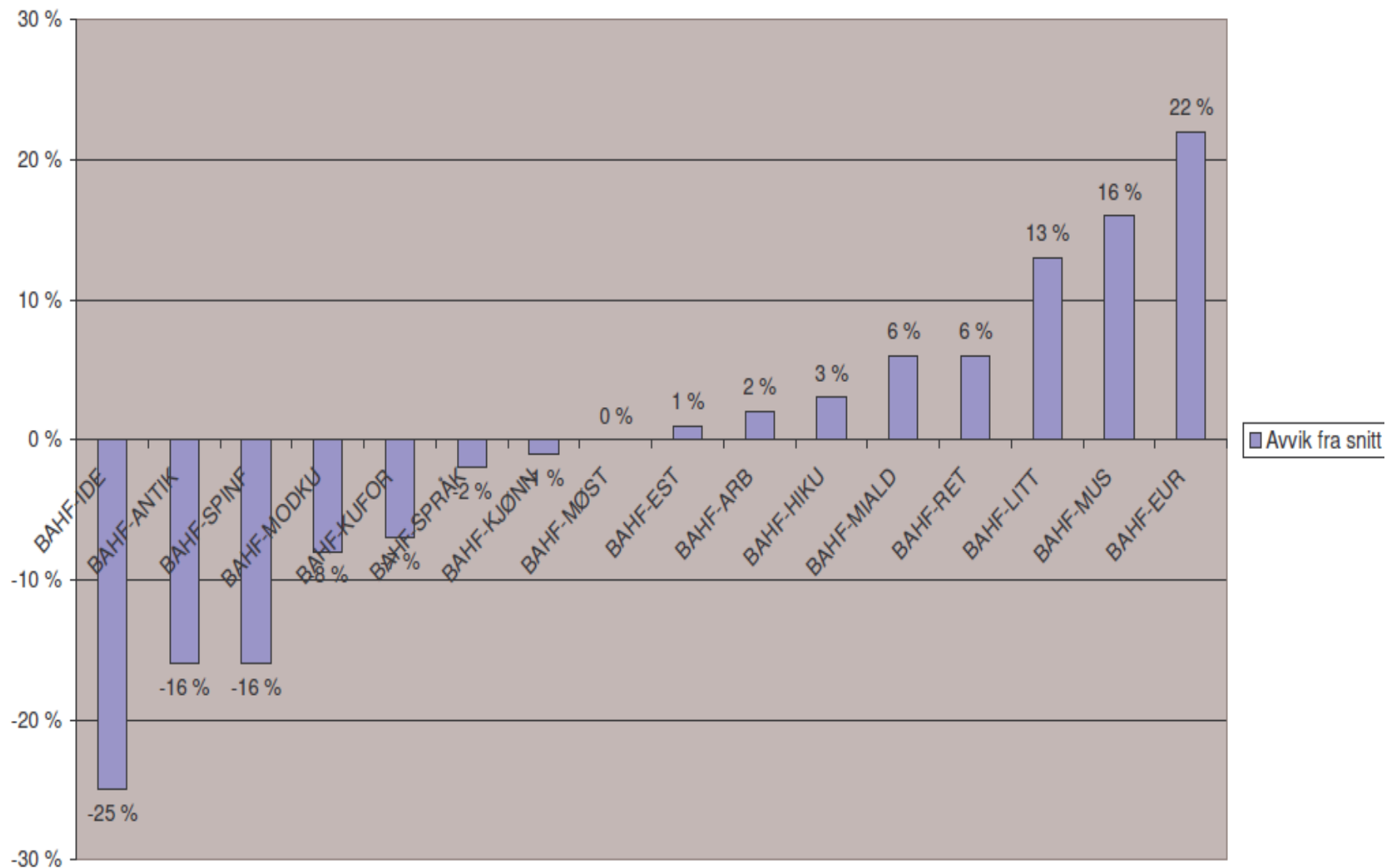

Noen hovedfunn i kartleggingen

- Programmene hadde manglet tydelige retningslinjer for drift og organisering. Store forskjeller i hvordan de fungerte.
- Organisatoriske og faglige utfordringer: spenninger mellom program og fag, yrkesretting og breddeutdanning.
- Generelt høyt frafall blant studentene, 45 % har sluttet innen tre år.
- Tilrettelagte program hadde i snitt høyere frafall og overganger enn frie program, høyere andel studenter med forsinkelse, og krevde mer veiledning.
- Men: Tilrettelagte programmer som fungerte godt kom bedre ut enn de frie programmene.

Avvik fra snitt etter to år, 2004-kullet

Viktige faktorer for et godt program

- En tydelig faglig profil
(som studentene kjenner igjen når de begynner)
- programemner og fellesundervisning (helst tidlig i løpet)
- et studieløp med gode fagkombinasjoner og progresjon
- gode informasjonsrutiner og faglig-sosiale arrangementer
- engasjerte studenter?

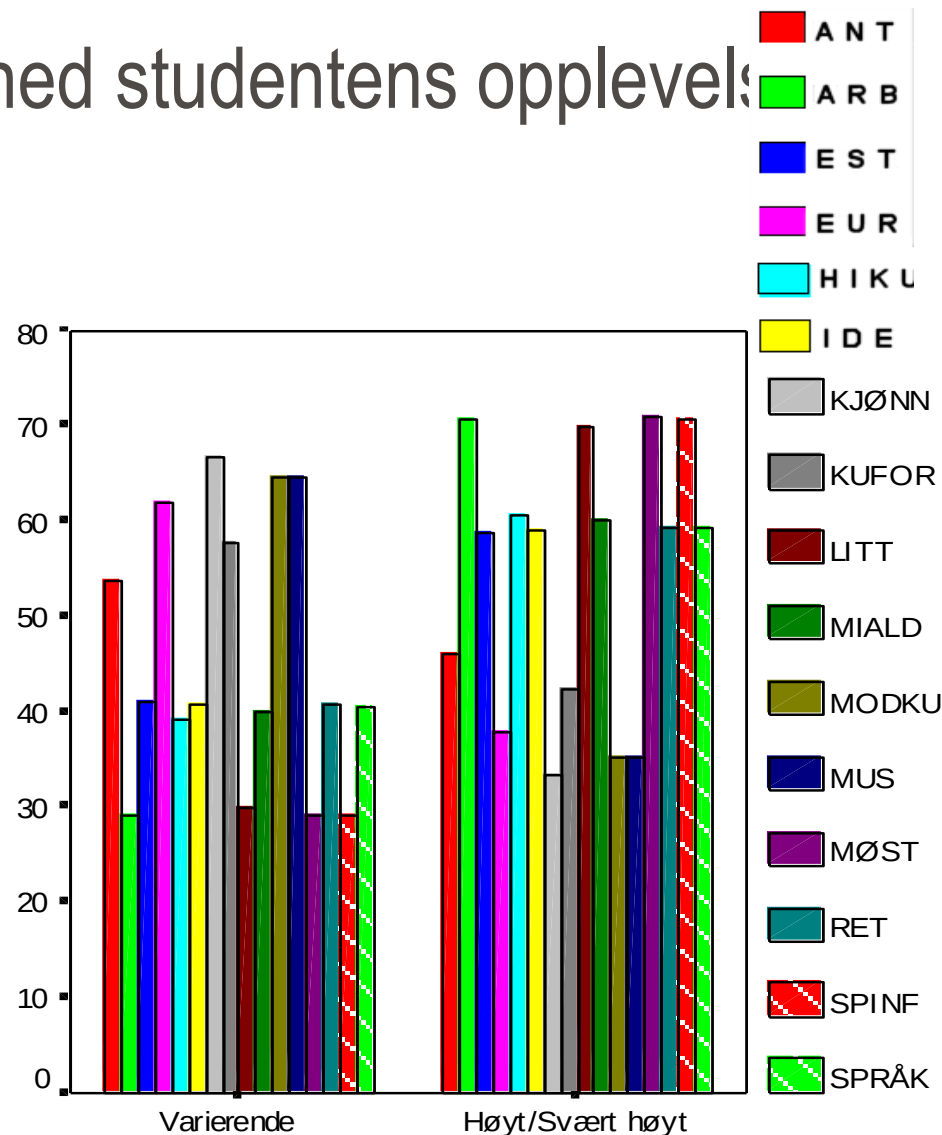
Studentenes opplevelser av faglig innhold

- Studentene ble spurt om hva de syntes om
 - det faglige nivået på programmet
 - faglige valgmuligheter
 - om de opplever at det er en rød tråd i programmet
- Faglig nivå - tydelige forskjeller mellom programmene
- Faglige valgmuligheter – bra på de fleste programmene
- Rød tråd gjennom programmet – stort sett rød tråd

Faglig nivå – hva trekker ned studentens opplevelse

- Trekker ned:
 - tverrfaglige programemner med startproblemer
 - faglige forventninger som ikke innfris (profil)
 - varierende lærekrefter
 - uryddig emnerekkefølge (forkunnskaper)

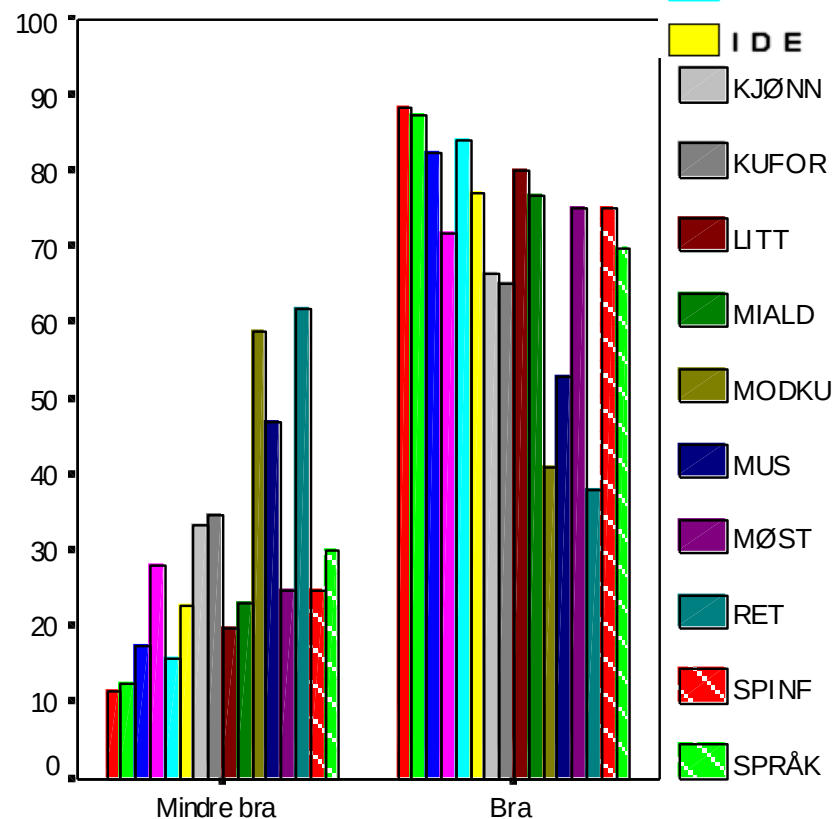
Faglige valgmuligheter

- **Positivt:**

- emner som innfrir profilen
- ryddig struktur
- valgmuligheter innen spesialiseringen
- frie studiepoeng (spesielt frie programmer)

- **Negativt:**

- få programrelaterte emner
- parallelle emner som ikke passer sammen (RET, MODKU, MUS)
- få valg i spesialiseringen
- få valgfrie emner

Faglig valg mulighet - forenklede kategorier

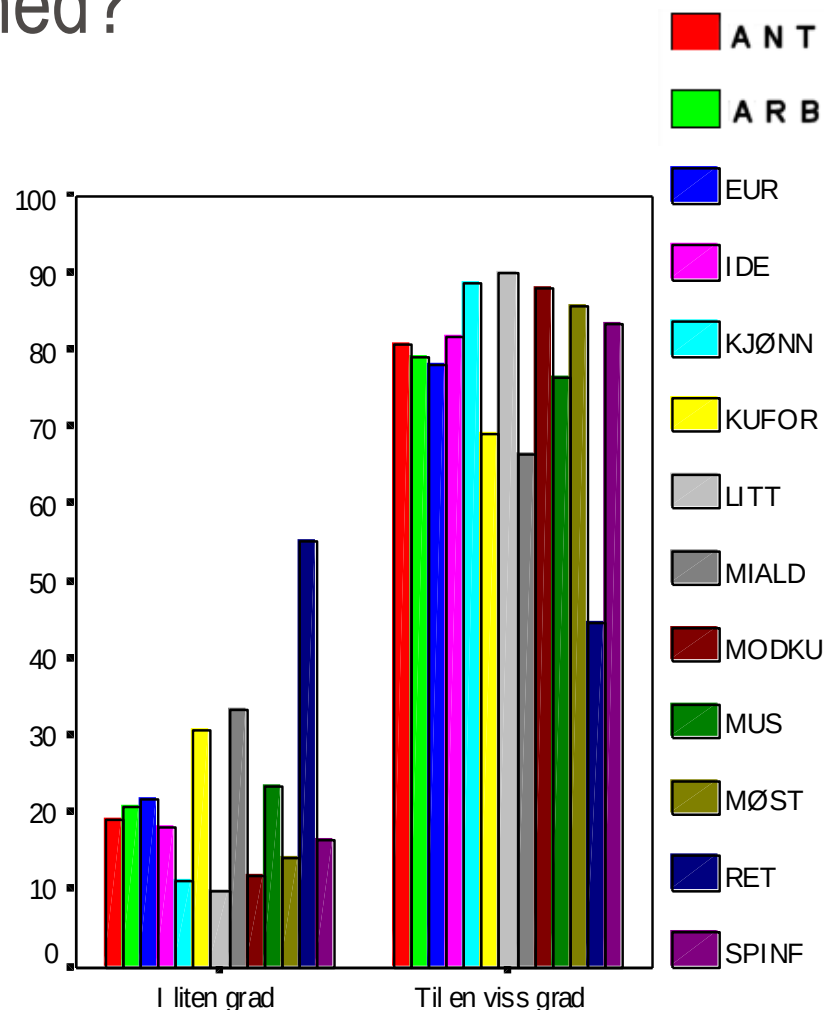
Faglig rød tråd – hva trekker ned?

Hvis det er...

... få programrelaterte emner

... lite som binder sammen
fagene

... uryddig emnerekkefølge
(f.eks. problemer med
forkunnskaper, kombinasjon
med spesialiseringsfag)

Rød tråd i programmet - forenklede kategorier

Hva ga godt resultat?

- Fellesundervisning/fellesemner tidlig i løpet
- Fellesundervisning/fellesemner knyttet til programprofilen
- Fleksibilitet/valgfrihet i studieløpet
- Tydelig programprofil (navn som kommuniserer innholdet godt)
- Faglig-sosiale tiltak/oppfølging av studentene

Hva var problematisk?

- Svært rigide studieløp uten valgfrihet
- Tverrfaglige emner med mange involverte fag
- Programnavn som kommuniserte ut innhold som studentene ikke opplevde å møte
- Uryddig emnerekkefølge – manglende forkunnskaper eller parallelle emner som ikke passer sammen

HF2018, tallenes tale

uib.no/hf/2018

Søkjarar og frammøtte – nasjonalt

	2003	2008	2010	2014	Endr	Endr pst
Søkjarar	93 708	96 143	106 482	121 789	28 081	30,0
Kvalifiserte	72 799	71 395	87 843	101 934	29 135	40,0
Tilbod	67 239	66 367	77 934	85 528	18 289	27,2
Tal frammøtte	47 829	45 362	49 372	56 522	8 693	18,2
Frammøtte/tilbod	71,1%	68,4%	63,5%	66,1%	-5,0%	-7,0

Studentar, studiepoeng og kandidatar – nasjonalt

	2003	2007	2011	2015	Endr*	Endr pst
Stud	184 479	185 764	207 049	231 436	45 956	24,8
Studiepoeng	132 484	137 360	154 928	172 475	39 991	30,2
Stp/stud	43,0	43,7	44,2	45,0	2,0	4,7
Kandidatar	32 310	36 001	38 457	48 893	16 583	51,3

Utdanningar – nasjonalt

	2003	2009	2015	Endring	Endr pst
Øk adm	32359	35137	45305	12945	40,0
MNT	33598	34191	45879	12281	36,6
SV	15077	17269	20477	5400	35,8
Lærerutd	27623	28503	36279	8656	31,3
HF	22270	21581	22148	-122	-0,5
Sum	191629	201603	244764	53134	27,7
HF-andel	11,6 %	10,7%	9,0%	-2,6 %	

UiB

	2003	2007	2011	2013	2015	Endr	Endr pst
HF	4610	3779	3288	3301	3298	-1312	-28,5
MN	2519	2134	2428	2693	2918	399	15,8
PS	2730	1606	1597	1633	1914	-816	-29,9
SV	3275	2898	2932	2974	3224	-51	-1,6
Sum total	17235	14552	14086	14452	15462	-1773	-10,3
HF-andel	26,7	26,0	23,3	22,8	21,3	-5,4	-20,2

Nye studieprogrammer?

uib.no/hf/2018

Oppsummering av innspill fra fagmiljøene

- Mange (nesten alle, men ikke bare små) rapporterer vikarbehov, personavhengige obligatoriske emner etc.
- Mange har nylig revidert programmet/emneporteføljen
- Mange yter bidrag til eller mottar bidrag fra andre fagmiljø
- Mange er åpne for emner/undervisning som inngår i eget eller andres programmer
- Noen er åpne for at eget program kan inngå i andre.
- **MEN:**
 - Noen sier: «Vi kan bidra til andre programmer, men ingen andre kan bidra til vårt program.»

Oppsummering av innspill fra fagmiljøene

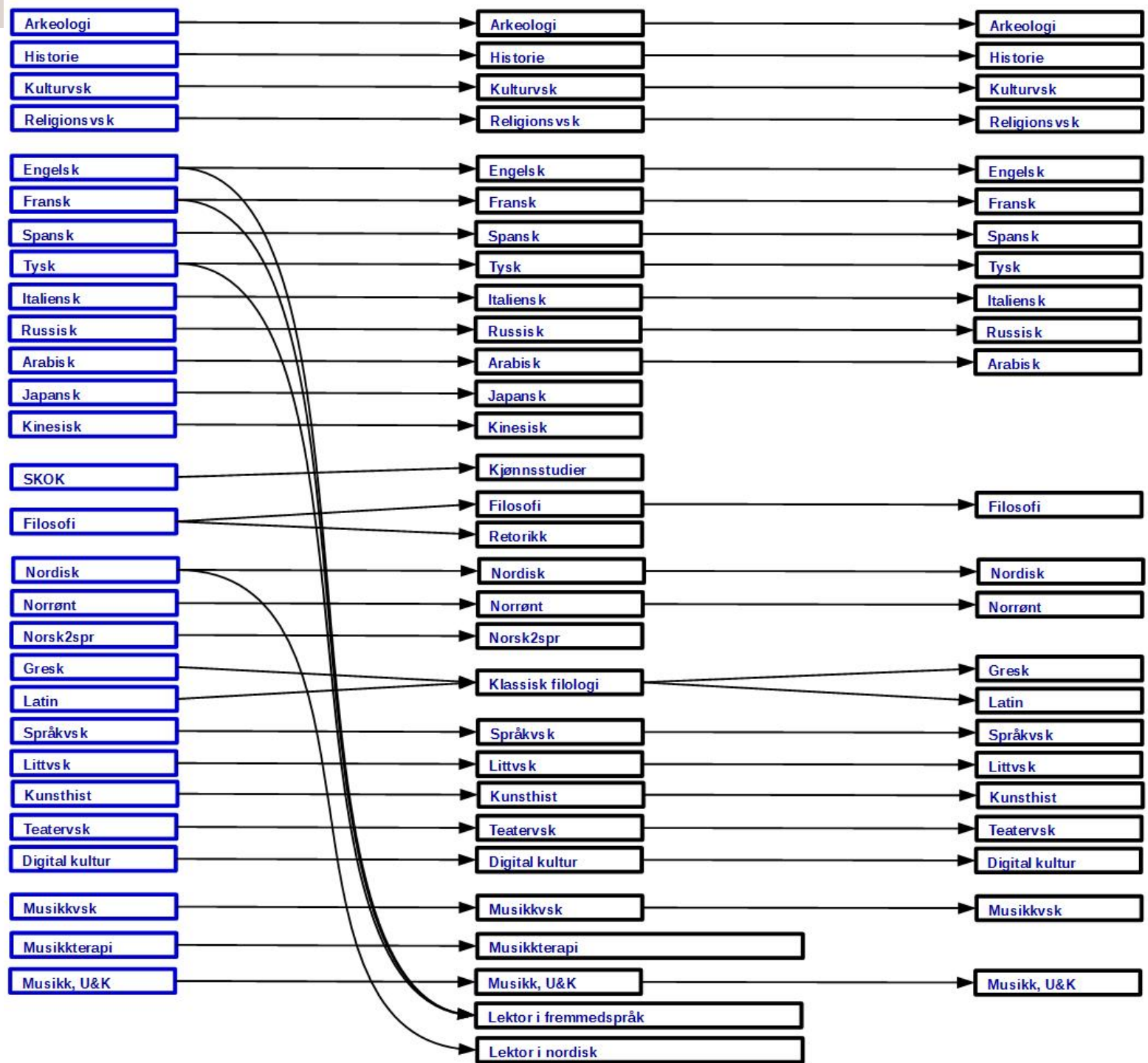
- Få forslag til ny portefølje, ingen overgripende eller detaljerte. Eksempler:
 - Europeisk kulturhistorie
 - Europeisk litteratur
 - Europeisk kulturarv
 - Europa: tradisjon og migrasjon
 - Fremmedspråk
 - Middelalderstudier
 - Moderne kunst og estetikk
 - Chinese Culture & Society with Bachelor Thesis
 - Master i kognitiv vitenskap
 - Master i oversettelses-studier

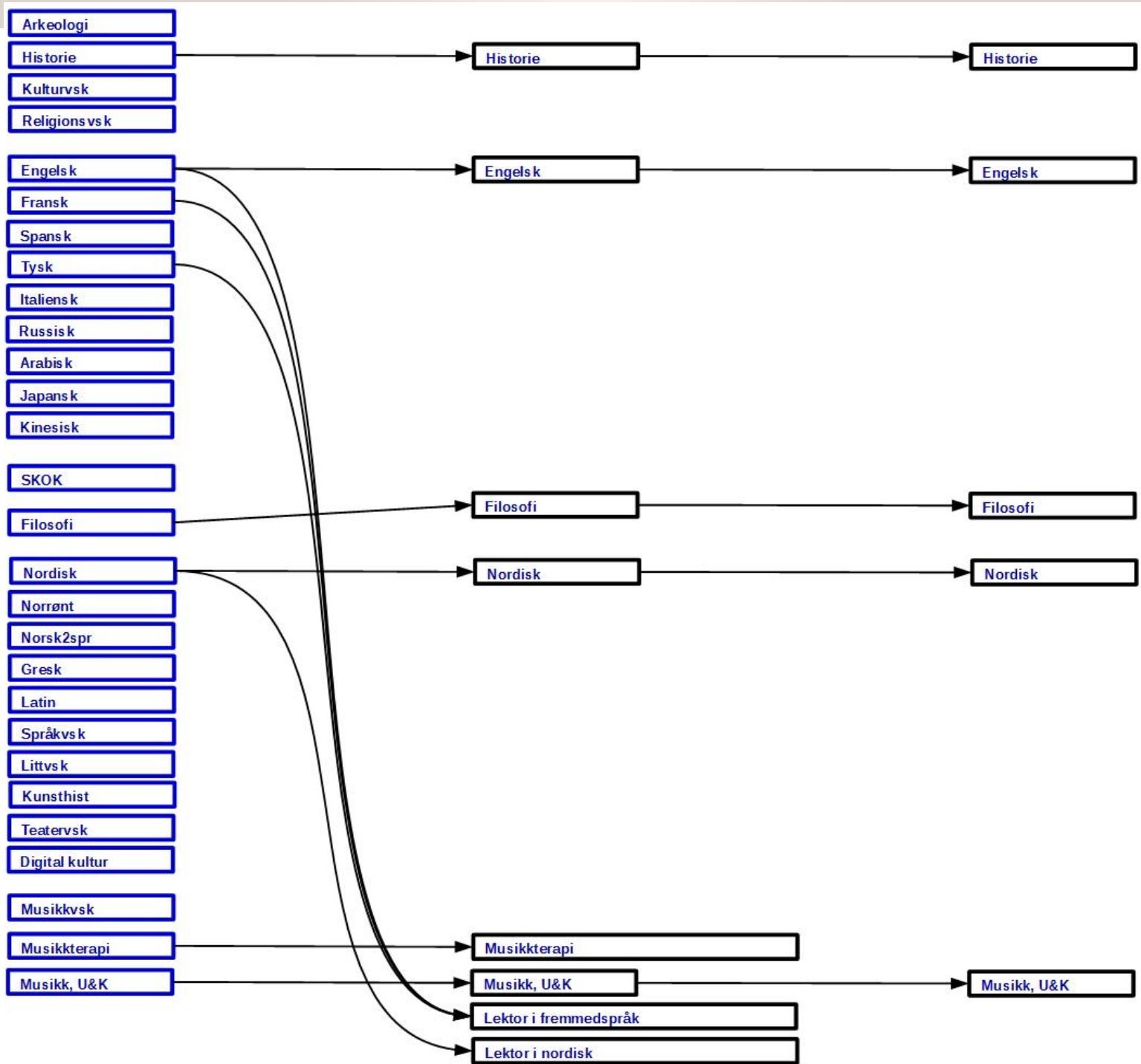
- I de etterfølgende lysbildene representerer
 - Første kyllonne: fagmiljøer
 - Andre kyllonne: bachelorprogrammer
 - Tredje kyllonne: masterprogrammer

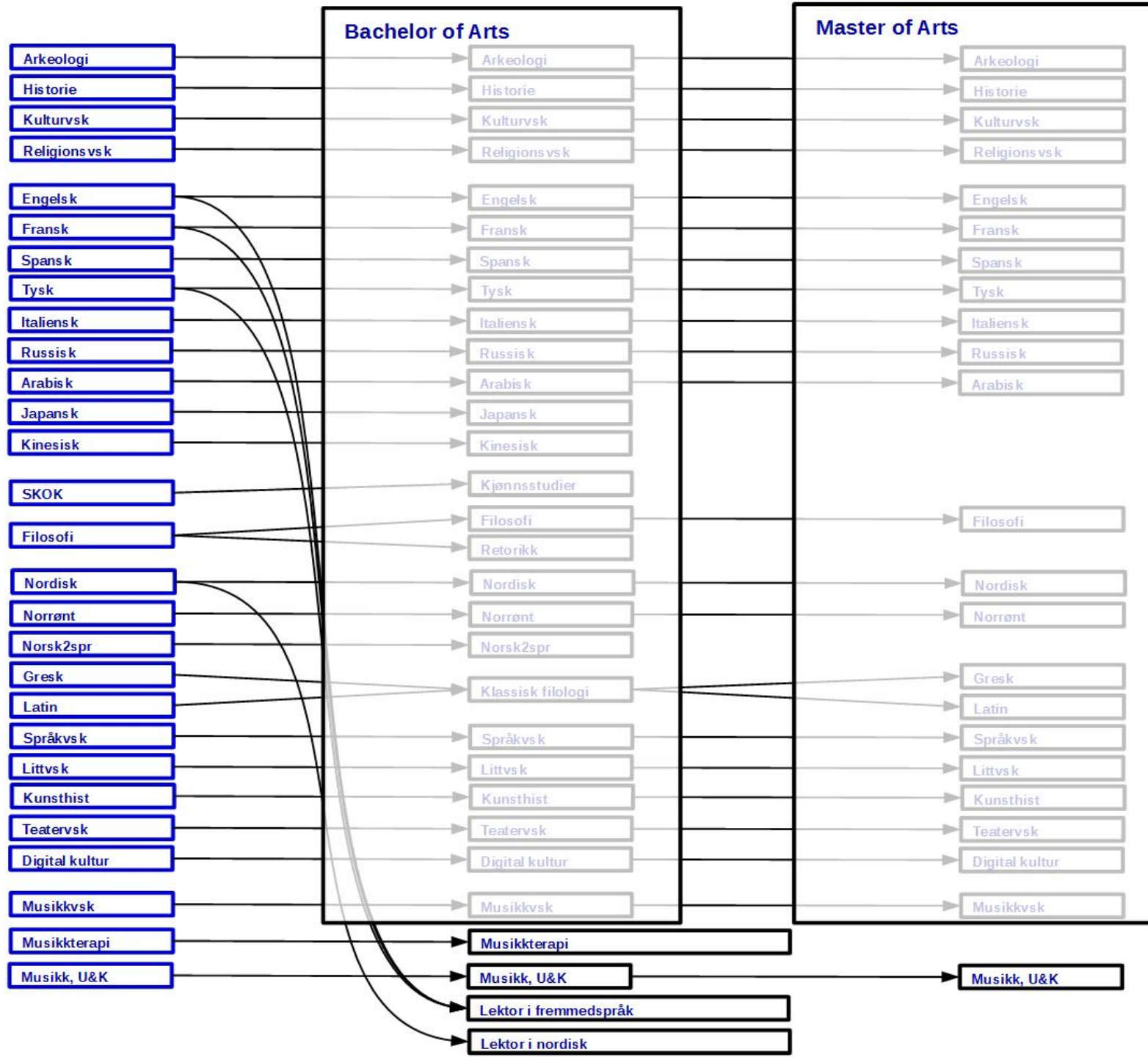
Dagens programmer

Dagens minus de «små»

Dagens i ett program

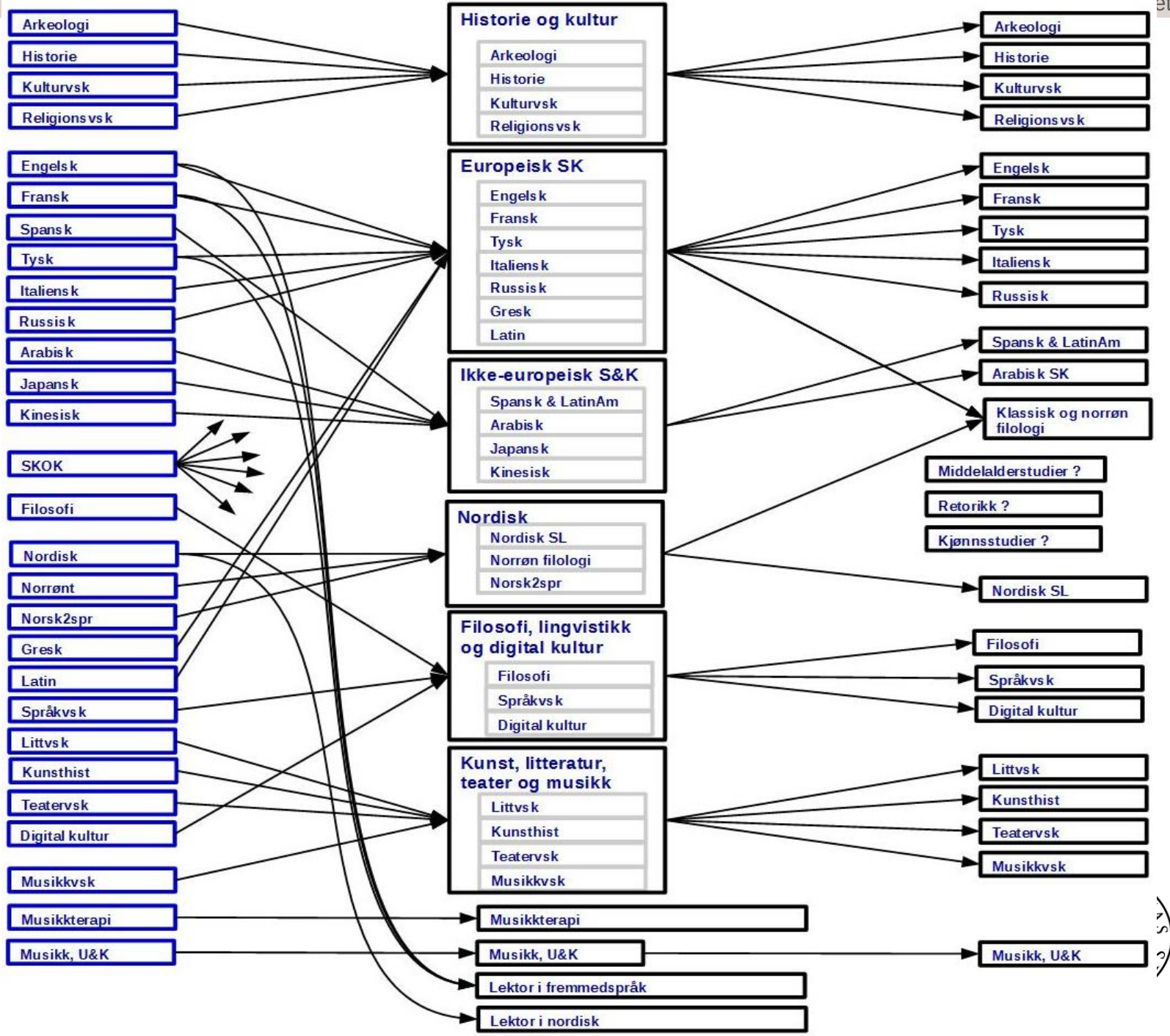

Forslag CH

- Bachelorprogram: Brede og tverrfaglige
 - Kultur og historie
 - Europeisk språk og kultur
 - Ikke-europeisk språk og kultur
 - Filosofi, lingvistikk og teknologi
 - Kunst, litteratur, teater og musikk
- Masterprogram: Disiplinbaserte + tverrfaglige

Forslag CH

Hva så?

- Denne manøveren alene hjelper ikke oss, og lurer ikke NOKUT!
- Hva skal vi gjøre?
 - Erstatte spesialiseringer med årsenheter?
 - Legge ned master?
 - Trekke innføringsemner inn i spesialiseringen?
 - Innføre obligatoriske fellesemner i spesialiseringene?
 - Innføre flere praksis-emner?
 - Trekke studentene inn i undervisning og veiledning?
 - Sende studentene utenlands?
 - Gi opp?

Gruppearbeid 2 [A) før pause, B) etter pause]

- A) Drøft ett eller flere av CHs forslag til BA-program:
- Hvilke fagmiljøer kan bidra?
 - Muligheter for felles obligatoriske emner eller delt undervisning?
 - Opptakskrav til og innhold i master?
 - Annet, fordeler og ulemper?
- B) Foreslå alternative program:
- Hvilke fagmiljøer kan bidra?
 - Muligheter for felles obligatoriske emner eller delt undervisning?
 - Opptakskrav til og innhold i master?
 - Annet, fordeler og ulemper?

Studieprogram vs. studieretninger

- Det er i dag mulig å synliggjøre studieretninger i SO
 - «Opptaksinnmelding»(?) til SO
 - Studentene søker da studieretning, ikke program

Handlingsrom

Noe er (stort sett) ikke opp til oss:

- UH-loven, NOKUTs tilsynsforskrift, UiBs reglement

Annet er opp til oss:

- HFs utfyllende regler

- og her er intet hellig:

- Emnestørrelse (5, 10, 15, 20, 25, 30, 60 stp)
- Bacheloroppgavens omfang (minst 10 stp)
- Innføringsemner vs. Ex.fac.
- Emnenes rekkefølge
- Spesialiseringer større enn 90 stp.
- Opptakskrav til master
- Overgangsordninger

Gruppearbeid 2 [A) før pause, B) etter pause]

- A) Drøft ett eller flere av CHs forslag til BA-program:
- Hvilke fagmiljøer kan bidra?
 - Muligheter for felles obligatoriske emner eller delt undervisning?
 - Opptakskrav til og innhold i master?
 - Annet, fordeler og ulemper?
- B) Foreslå alternative program:
- Hvilke fagmiljøer kan bidra?
 - Muligheter for felles obligatoriske emner eller delt undervisning?
 - Opptakskrav til og innhold i master?
 - Annet, fordeler og ulemper?

Modeller

uib.no/hf/2018

Handlingsrom

Noe er (stort sett) ikke opp til oss:

- UH-loven, NOKUTs tilsynsforskrift, UiBs reglement

Annet er opp til oss:

- HFs utfyllende regler

- og her er intet hellig:

- Emnestørrelse (5, 10, 15, 20, 25, 30, 60 stp)
- Bacheloroppgavens omfang (minst 10 stp)
- Innføringsemner vs. Ex.fac.
- Emnenes rekkefølge
- Spesialiseringer større enn 90 stp.
- Opptakskrav til master
- Overgangsordninger

1a Dagens hovedmodell

1 H	ExPhil	ExFac	Innføring	
2 V				
3 H				
4 V				Utteksling
5 H				Utteksling
6 V				Utteksling

1b Dagens arabisk, norrønt, ...

1 H	ExPhil	ExFac	Innføring	
2 V				
3 H				Utteksling
4 V				Utteksling
5 H				Utteksling
6 V				Utteksling

1c Dagens lektorprogrammer, 3 første år

1 H	ExPhil	ExFac		
2 V				
3 H				
4 V				
5 H				
6 V				Utveksling

2 Alternativ hovedmodell, 15 stp

1 H	ExPhil	ExFac	Innføring	
2 V				
3 H				Utteksling
4 V				Utteksling
5 H				Utteksling
6 V				Utteksling

3 Alternativ hovedmodell, 10 stp

1 H	ExPhil	ExFac	Innføring	
2 V				
3 H				
4 V				
5 H				
6 V				Utveksling

4 Alternativ hovedmodell: 10 stp emner og 80 stp spesialisering

1 H	ExFac			
2 V				
3 H	ExPhil			Utteksling
4 V				Utteksling
5 H				Utteksling
6 V				Utteksling

Gruppearbeid 4

- a) Drøft fordeler og ulemper med fremlagte modeller. Passer noen av modellene til de fremlagte forslagene til nye bachelorprogram? Finnes det andre modeller som bør vurderes?
- b) Drøft om og eventuelt hvilke av de fremlagte modellene som egner seg best som felles modell for alle bachelorprogrammer.
- c) Drøft hvilke av modellene som egner seg best for innpassing av obligatoriske fellesemner i spesialiseringen.

Vennligst,
referat fra gruppearbeidene:
~~Onsdag 9.~~ **Tirsdag 8. mars** før kl 24:00
til
Claus.Huitfeldt@uib.no

UNIVERSITETET I BERGEN

Det humanistiske fakultet